

Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (angl. EPC) pilotiniai projektai ir Europinio Elgesio Kodekso naudojimas. Santrumpa

Lietuva

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (angl. EPC) pilotiniai projektai ir Europinio Elgesio Kodekso naudojimas. Santrumpa - Lietuva

Tarptautinis projektas „Transparensense“

Šis dokumentas paruoštas pagal tarptautinio projekto „Transparensense – Energetinių paslaugų rinkų skaidrumo didinimas“ programą. Projektas dalinai finansuojamas iš ES „Pažangi energetika Europai“ programos lėšų.

www.transparensense.eu

Data

2015.06.29

Vieta

Kaunas, LEI

Autorius

Romualdas Škėma
skema@mail.lei.lt

Lietuvos energetikos institutas
Lietuva
www.lei.lt

Atsisakymas

Už šio leidinio turinį atsako tik jo autoriai. Jo turinys nebūtinai atspindi Europos Sąjungos nuomonę. Nei Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga (EASME), nei Europos Komisija nėra atsakingos už jame teikiamos informacijos panaudojimą.

1 Santrumpa

1.1 Įvadas

Vykdam tarptautinį projektą „Transparensense“ (pagal ES Pažangi Energetika Europai Programą) buvo parengtas Europinis Elgesio Kodeksas (toliau – „Kodeksas“), skirtas Energijos Taupymo Paslaugų Teikėjams (ETPT), kurie planuoja teikti paslaugas arba jau jas teikia naudodamos Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (angl. Energy Performance Contract, EPC) modelį. Europinis Elgesio Kodeksas skirtas geresniam Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (ETPT) sutarčių vykdymui. Jame pateiktos pagrindinės vertybės ir principai, kurių yra laikomasi įgyvendinant projektus, skirtus energetiniam efektyvumui didinti.

Europinio Elgesio Kodekso laikymasis leidžia profesionaliau ir skaidriau įgyvendinti projektus, kurie vykdomi pagal Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo sutarčių modelį. Kodeksas gali veikti kaip ETPT kokybės rodiklis ir kontrolė sutarčių Užsakovams, ko jie gali tikėtis ir reikalauti iš ETPT Teikėjų, bei kokiais principais jie turėtų vadovautis siekiant tikimosi energijos sutaupymo ir iš to susijusios naudos. Kodeksas buvo sukurtas bendradarbiaujant su suinteresuotais subjektais ir šiuo metu yra suderintas ir patvirtintas Europos Energijos Taupymo Paslaugų Teikėjų Asociacijos bei Europos Pažangios Energetikos Paslaugų Federacijos.

Europinio Elgesio Kodekso pasirašymas yra laisvanoriškas. Energijos Taupymo Paslaugų Teikėjas pasirašydamas Europinį Elgesio Kodeksą demonstruoja savo pasiryžimą skaidriai ir profesionaliai įgyvendinti projektus skirtus energijos vartojimo efektyvumo didinimui.

Tarptautinio projekto „Transparensense“ vykdymo metu buvo nutarta supažindinti esamus Energijos Taupymo Paslaugų Teikėjus bei energetinių paslaugų teikėjus, kurie planuoja pradėti įgyvendinti energijos taupymo projektus pagal naują Lietuvoje ETPT veiklos modelį su Europiniu Elgesio Kodeksu, surinkti pastabas bei pasiūlymus, tikslu pagerinti parengtą Kodeksą. Taip pat tokia apklausa numatyta įgyvendinant pilotinius projektus.

Energijos Taupymo Paslaugų Teikėjai, kuriems parengtas Kodeksas, gali jį pasirašyti, tuo parodydami, kad jie sutinka su Kodekso nuostatomis. Šioje ataskaitoje pateikti duomenys apie vieną planuojamą pilotinį projektą Lietuvoje.

1.2 Barjerai ir sėkmės faktoriai parenkant ir įgyvendinant pilotinius projektus

Lietuvoje šiuo metu energetinių paslaugų rinka, kurioje galėtų būti taikomas naujas Lietuvoje Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (ETPT) finansavimo bei veiklos modelis, nėra išvystyta.

ETPT modelio taikymas namų ūkių sektoriuje pasižymi didele rizika. Ji susijusi su kliento sprendimo priėmimo būdu (namų bendrijose sprendimus priima balsuojant, todėl būtinas ilgas išaiškinamasis darbas projekto pradžioje), kliento mokumu, ilga projekto trukme, projekto valdymo sudėtingumu.

Nors namų bendrijoms energijos vartojimo projektų įdiegimas yra sudėtingas ir susijęs su jau minėta rizika, tačiau projektų diegimas daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose be įkurtų bendrijų yra taip pat sudėtingas. Todėl galima teigti, kad kita kliūtis, ribojanti ETPT plėtrą, yra lėtas daugiabučių namų savininkų bendrijų kūrimasis bei menkas visuomenės iniciatyvumo lygis.

Pagrindinė aplinkybė, slopinanti energetinių paslaugų plėtrą visuomeniniuose pastatuose, yra egzistuojanti visuomeninių pastatų (priklausančių savivaldybėms ar valstybei) modernizavimo praktika. Iš ES struktūrinių fondų gaunamas finansavimas, t. y. investicijos turi būti atliktos per tam tikrą apibrėžtą laikotarpį, todėl jų išskaidymas ar nukėlimas į ateitį bei kompensavimas iš planuojamų patirti sutaupymų nėra patrauklus. Jeigu pastatų modernizavimui būtų naudojami nuosavi biudžeto pinigai ir būtų stengiamasi optimizuoti investicinius kaštus, energetinių paslaugų bendrovių samdymas taptų patrauklus. Naudojant dabartinį finansavimo būdą, energijos efektyvumo priemonės įdiegianti įmonė turi ženkliai mažiau įsipareigojimų nei ETPT, ji nesuteikia jokių garantijų dėl energijos sutaupymų, finansavimą suteikia pats vartotojas. Praktiškai visos projekto vykdymo rizikos tenka energijos vartotojui, t. y. planuoti sutaupymai bus pasiekti, jeigu: buvo teisingai identifikuotos energijos taupymo galimybės, pačios priemonės buvo įdiegtos kokybiškai ir optimalia kaina, projekto laikotarpiu buvo vykdomi derinimai siekiant didžiausių energijos sutaupymų.

Viešojo sektoriaus pastatų išlaikymo biudžetai yra metiniai, t. y. dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių patirti lėšų sutaupymai pagal galiojančią tvarką nėra paliekami įstaigoje ar organizacijoje, bet gražinami į valstybės biudžetą.

Paslaugų ir pramonės sektoriuose trūksta argumentuotos ir patikimos informacijos apie galimus pasiekti energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų sutaupymus ir jų ekonominį patrauklumą. Dažnai įmonės neturi reikalingos kompetencijos ir negali

Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (angl. EPC) pilotiniai projektai ir Europinio Elgesio Kodekso naudojimas. Santrumpa - Lietuva

identifikuoti ekonomiškai patrauklių energijos taupymo galimybių. Į šiuos klausimus atsakytų atliktas energetinis auditas.

Verslo subjektai naudojami energijos efektyvumo didinimo priemonės diegiančių įmonių paslaugomis. Tačiau šio bendradarbiavimo forma dažnai yra ne ETPT, o vienkartinį paslaugų suteikimas.

Lietuvos Respublikos teisinė aplinka nėra pilnai pritaikyta ETPT modelio naudojimui energetinių paslaugų rinkoje.

Prie svarbiausių teigiamų poslinkių galima paminėti artimiausioje ateityje numatomą patvirtinti Energijos efektyvumo įstatymą. Tai bus viena svarbiausių teisėkūros priemonių, kurios labai prisidės prie energetinių paslaugų rinkos skatinimo Lietuvoje. Taip pat šiuo metu yra patvirtinta Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa (LR Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimas, Nr. 1328), atrinkti penki bandomieji centrinės valdžios viešieji pastatai (LR Energetikos ministro 2014 m. lapkričio 19 d. įsakymas Nr. 1-118), kuriuose bus įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektai. Kažkuriems iš jų (3 pastatams) bus taikomas naujasis ETPT (angl. EPC) finansavimo ir veiklos modelis. Vienas iš jų yra Kauno aps. VPK, Kaišiadorių raj. policijos komisariato pastatas.

1.3 Pilotinio projekto įgyvendinimo eiga

Šioje ataskaitoje pateikti duomenys apie vieną iš planuojamų 3-jų bandomųjų centrinės valdžios viešųjų pastatų, kurių atnaujinimui (modernizavimui) bus taikomas naujas Lietuvoje, taip vadinamas Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo finansavimo ir veiklos modelis, t. y. Kauno apskrities VPK, Kaišiadorių raj. policijos komisariato pastatą.

1 lentelė Pilotinis projektas ir jo įgyvendinimo eiga

Projekto pavadinimas	Projekto įgyvendinimo eiga			
	I fazė - Projekto ruošimas ir vystymas	II fazė – Viešo pirkimo konkurso procedūros	III fazė – Projekto įgyvendinimas po ETPT sutarties pasirašymo	IV fazė – sutaupyto energijos kiekio matavimas ir tikrinimas
Kauno aps. VPK, Kaišiadorių raj. policijos komisariato pastato atnaujinimas (modernizacija).	Energetinis auditas atliktas, energiją taupančios priemonės numatytos, energijos taupymo galimybės nustatytos. Investicinis planas parengtas, preliminarus investicijų dydis apskaičiuotas.	Visų viešajam pirkimui (konkursui) reikalingų dokumentų pirminiai variantai parengti ir teikiami diskusijoms bei pastaboms. Po paruoštų dokumentų patvirtinimo bus skelbiamas viešas konkursas projektui įgyvendinti.	Projekto įgyvendinimas bus pradėtas įvykus viešam konkursui ir atrinkus nugalėtoją.	Sutaupyto energijos kiekio matavimai bus vykdomi, kai bus įgyvendintos energiją taupančios priemonės. Sutaupyto energijos kiekio matavimai bei jų tikrinimas bus atliekami pagal ETPT sutartyje numatytą metodiką.

Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (angl. EPC) pilotiniai projektai ir Europinio Elgesio Kodekso naudojimas. Santrumpa - Lietuva

2 lentelė Europinio Elgesio Kodekso vertinimo apžvalga

Projekto pavadinimas	Europinio Elgesio Kodekso vertinimas			
	ETPT bendrovės vertinimas	Kodekso įtraukimas į viešo konkurso sąlygas	Kodekso įtraukimas į ETPT sutartį	Kita
Kauno aps. VPK, Kaišiadorių raj. policijos komisariato pastato atnaujinimas (modernizacija).	Su parengtu Europiniu Elgesio Kodeksu buvo supažindintos potencialios bendrovės, kurios planuoja įgyvendinti projektus pagal ETPT modelį (seminaruose, mokymuose, tiesioginėse konsultacijose). Iš potencialių bendrovių gautas sutikimas, kad Kodeksas bus pasirašytas po konkurso nugalėtojo paskelbimo.	Šiuo metu įtraukti Kodekso pasirašymą į viešo konkurso sąlygas nenumatyta.	Šiuo metu taip pat nenumatyta įtraukti Kodekso pasirašymą į ETPT sutartį.	Numatyta, kad konkursą laimėjusi bendrovė pasirašys Kodeksą kartu su ETPT sutartimi.

1.4 Bendras Europinio Elgesio Kodekso įvertinimas

Europinis Elgesio Kodeksas yra paruoštas tikslu padidinti vykdomų energetinių paslaugų kokybę bei Europos energetinių paslaugų rinkos skaidrumą. Elgesio Kodeksas, kuris buvo paruoštas vykdant tarptautinį projektą „Transparensence“ pagal ES „Pažangi energetika Europai“ programą nustato pagrindines vertybes bei principus, kurie yra labai svarbūs norint sėkmingai parengti ir įgyvendinti projektus, skirtus energijos vartojimo efektyvumui didinti visose Europos šalyse.

Tarptautinio projekto „Transparensence“ vykdymo metu atlikta esamos padėties apžvalga parodė, kad Europos energetinių paslaugų rinkoje trūksta skaidrumo, taip pat, kad daugeliui potencialių užsakovų trūksta žinių apie sutarčių vykdomų pagal ETPT veiklos modelį (angl. EPC) naudojimą bei šių sutarčių naudojimo naudą.

Elgesio Kodeksas, paruoštas kooperuojantis su Europos ESCO asociacijomis, sutarčių dėl energijos vartojimo efektyvumo vykdytojais ir jų užsakovais, įvardina pagrindines vertybes (veiklos efektyvumą, profesionalumą, veiklos skaidrumą) bei principus, susijusius su energijos vartojimo efektyvumą didinančių projektų įgyvendinimu, siekiant užtikrinti skaidrią, patikimą ir aukštos kokybės energetinių paslaugų rinką.

Energetinių paslaugų Teikėjai, kurie pasirašys Europinį Elgesio Kodeksą, įsipareigos teikti energetines paslaugas vadovaujantis Elgesio Kodekso nuostatomis. Elgesio Kodekso nuostatų laikymasis yra laisvanoriškas tarp sutartį dėl energijos vartojimo efektyvumo pasirašiusių pusių. Juridiškai jis nėra privalomas.

Su parengtu Kodeksu buvo supažindintos bendrovės, kurios planuoja įgyvendinti energetinį efektyvumą didinančius projektus pagal naują Lietuvoje, taip vadinamą ETPT finansavimo ir

Energijos Taupymo Paslaugų Teikimo (angl. EPC) pilotiniai projektai ir Europinio Elgesio Kodekso naudojimas. Santrumpa - Lietuva

veiklos modelį (seminarai, mokymai, konsultacijos). Gautas bendras geras kolektyvo įvertinimas. Šis Kodeksas bus išbandytas įgyvendinant pilotinius viešųjų pastatų atnaujinimo projektus Lietuvoje.